

Feil om vold i nære relasjoner

Det er flott at Aambø og medarbeidere tar opp det svært vesentlige problemet vold i nære relasjoner representerer (1). Det er også gledelig at denne *Utposten*-artikkelen har hele 57 referanser. Desto merkeligere er det at det påstås at vi ikke har kunnskap fra Norge om hvor mange av dem som oppsøker legevakt eller allmennpraktiker som har vært utsatt for vold. Mitt doktorgradsarbeid, der data ble samlet inn i 1995, er til dato en av de grundigste som er gjort på dette, og hovedartikkelen ble publisert i *BMJ* (2), noe som også førte til førstesideoppslag i *VG*. Senere er spørsmålet belyst i flere artikler (3–5). Hovedkonklusjonen er at hver tjuende voksne pasient vi møter i allmennpraksis har vært utsatt for trusler og vold fra noen som står dem nær eller som de kjenner godt, med en effekt som fortsatt har betydning for helsen når de er hos legen (uavhengig av legesøkningsårsak). Videre fant vi at legene var oppmerksomme på dette i bare hvert femte tilfelle, og at oddsen for at legen skulle kjenne til det var over åtte dersom pasienten bodde alene, sammenliknet med om pasienten levde sammen med noen (!). Dette viser at legene ikke er oppmerksomme på problemstillingen med mindre den er så alvorlig at den allerede har ført til oppbrudd i familien. Det er dessuten å merke seg at det var kjønnsforskjeller, særlig blant de middelaldrende pasienter, men kanskje vil noen

være overrasket over hvor mange menn som også rapporterte slike erfaringer. Allmennlegene brukte få spesifikke behandlingsmetoder (4).

Som det fremgår, finnes kunnskapen. Det som fortsatt mangler er at medisinstudiet setter oss i stand til å se problemet, lete etter det, og vite hva vi skal gjøre for å avhjelpe situasjonen. Alt for mange pasienter bundet av sin egen hjelpeløshet blir bare enda mer hjelpeløse etter at vi misforstår eller neglisjerer symptomene deres.

PÅL GULBRANDSEN

professor, Universitetet i Oslo og Akershus universitetssykehus, spesialist i samfunnsmedisin og allmennmedisin (1991–2001)

REFERANSER

1. Aambø A, Iqbal T, Fjeldstad B. Vold i nære relasjoner – en oversett utfordring. *Utposten* 2014; 43(6): 6–13.
2. Gulbrandsen P, Hjortdahl P, Fugelli P. General practitioners' knowledge of their patients psychosocial problems: multipractice questionnaire survey. *BMJ* 1997; 314: 1014–8.
3. Gulbrandsen P, Fugelli P, Hjortdahl P. Psychosocial problems presented by patients with somatic reason for encounter: tip of the iceberg? *Fam Pract* 1998; 15: 1–8.
4. Gulbrandsen P, Fugelli P, Sandvik L, Hjortdahl P. Influence of social problems on management of psychosocial problems in general practice: multipractice questionnaire survey. *BMJ* 1998; 317: 28–32.
5. Gulbrandsen P. Allmennlegen og pasientens sosiale situasjon. *Tidsskr Nor Lægeforen* 1999; 119: 2177–81.

Takk for Gulbrandsens innlegg!

Dette var gledelig! Når jeg søkte på nettet, konsentrerte jeg meg om nyere artikler, og de artiklene som Gulbrandsen nevner, kom da ikke opp – kanskje også fordi «psychosocial problems» ikke nødvendigvis er ensbetydende med vold i nære relasjoner. Men jeg beklager på det sterkeste disse artiklene slik ble oversett. Slik jeg leser Gulbrandsens innlegg, er det imidlertid stort sammenfall mellom våre konklusjoner: Vold i nære relasjoner både har vært og fortsatt er et vesentlig problem som beklageligvis har en tendens til å neglisjeres blant leger. Gulbrandsens data er nærmere 20 år gamle. Eventuelle endringer i legenes skolering på feltet kan ikke jeg uttale meg om, men det er gledelig om denne artikkelen kan bidra til at flere stemmer kommer til og at slike diskusjoner nå reises!

ARILD AAMBØ